

Miljötilstånd och transporter

MILJÖTILLSTÅNDSDAGEN 30 JANUARI 2019

TOVE ANDERSSON, ADVOKAT/DELÄGARE

Avstampet i miljöbalken

2 kap. 3 § MB

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön

2 kap. 6 § MB

För en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön

2 kap. 7 § MB

Kraven gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

16 kap. 7 § MB

Vid prövningen enligt denna balk ska hänsyn tas till andra verksamheter eller särskilda anläggningar som kan komma att behövas för att verksamheten ska kunna komma till stånd eller bedrivas på ett ändamålsenligt sätt.

NJA 2004 s 421 – Stora Enso

Transporter inom anläggningen

- Transporter *inom* en miljöfarlig verksamhets anläggningar har sådan anknytning till den fastighetsbundna verksamheten att de måste anses utgöra del av själva verksamheten, trots att det handlar om utsläpp och andra olägenheter från rörliga störningskällor som t.ex. fordon, flygplan och fartyg
- Olägenheter från transporter *inom* den anläggning som är föremål för tillståndsprövning ska vägas in vid prövningen av den miljöfarliga verksamhetens lokalisering och tillåtlighet. Ett tillstånd får förenas med villkor eller provotid för sådana transporter.

NJA 2004 s 421 – Stora Enso, forts.

Transporter till och från anläggningen

- Transporter *till och från* en miljöfarlig verksamhets anläggningar kan normalt sett inte anses utgöra en del av själva verksamheten. Däremot kan transporter till och från dessa anläggningar utgöra ett s.k. följdföretag som ska beaktas vid en prövning av den miljöfarliga verksamheten.
- Enligt 16 kap. 7 § MB ska vid tillståndsprövningen hänsyn också tas till andra verksamheter eller särskilda anläggningar som kan antas bli behövliga för att verksamheten i fråga ska kunna utnyttjas på ett ändamålsenligt sätt.

NJA 2004 s 421 – Stora Enso, forts.

Omedelbart samband

- I princip har alla slags transporter till och från en miljöfarlig verksamhets anläggningar ett större eller mindre samband med den verksamhet som ska bedrivas
- Frågan om *omedelbart samband* får avgöras genom en sammanvägning av omständigheter som transporternas karaktär och omfattning, var transporterna befinner sig i förhållande till anläggningen samt olägenheterna från transporterna satta i relation till olägenheterna från övrig trafik och verksamhet.
- Vid tillståndsprovning och fastställande av villkor kan en rimlig avgränsning vara att kräva att den som sökt tillstånd redovisar miljökonsekvenser av transporter till och från en anläggning *i anläggningens närområde*.

MÖD M 3776-17, XR Bergkross, 2018-04-18

Ansökan om tillstånd till nyetablering av bergtäkt

Transporterna

Huvudalternativet för transporterna från verksamhetsområdet södra gräns via befintlig samfällad väg till väg 187. Den samfällda vägen planerades byggas om, breddas, förstärkas, asfalteras och förses med bullerskydd och separat cykel- och gångbana fram till väg 187. Ett visst markanspråk krävdes för att huvudalternativet skulle kunna komma till stånd och vägsamfälligheten behövde omprövas av Lantmäteriet.

- Vid maximal produktion (300 000 ton/år) skulle antalet fordonsrörelser uppgå till 80 stycken per arbetsdag.
- Transporterna till och från verksamhetsområdet skulle uppgå till sju st. per timme mellan kl. 06.00 och 18.00.

MÖD M 3776-17, XR Bergkross, forts.

MÖD lade vikt vid att:

- acceptabla bullernivåer skulle innehållas för närboende om erforderliga skyddsåtgärder vidtogs;
- andelen tung trafik begränsades till högst 80 transportrörelser till och från tälkten per dygn

Transporterna inget hinder mot tillåtlighet. Ett bullerplank med begränsad höjd inte otillåten störning.

MÖD M 3776-17, XR Bergkross, forts.

Ang villkor

- Bolagets möjlighet att genomföra ett villkor ang. vägens sträckning och utformning ifrågasatts
- Inga absoluta hinder mot villkor om att viss åtgärd ska vara utförd innan tillståndet får tas i anspråk
- Villkorens rimlighet bedömas från fall till fall. Rättsliga och faktiska förutsättningar att klara villkorskraven.

En lantmäteriförrättning behövde genomföras för att ett av villkoren skulle kunna uppfyllas. Gick inte med säkerhet att säga vad utfallet skulle bli. Denna osäkerhet dock inte förhindrat MPD att föreskriva ett villkor med krav på viss transportväg och utformning. Villkoret överensstämde även i övrigt med miljöbalkens bestämmelser.

MÖD M 10855-15, Jehander, 2018-04-19

Ansökan om tillstånd till bergtäkt- och återvinningsverksamhet.

Transporterna

Från verksamhetsområdet fram till länsväg 551 skulle ny anslutningsväg anläggas. Därefter planerades transporter på länsväg 551 i norrgående riktning mot en tätort och i södergående riktning mot en anslutande riksväg. Bostadsområden och ett flertal utfarter längs länsväg 551.

- Relativt låg trafikintensitet och även låg andel tunga fordon (ca 7 procent) på den berörda vägsträckan
- Den planerade verksamheten skulle generera ett betydande tillskott av tung trafik. På dygnsbasis skulle den tunga trafiken öka från 50-60 st. till drygt 200 st. fordonsrörelser.
- Transporterna till och från verksamhetsområdet skulle huvudsakligen ske mellan kl. 06.00 och kl. 18.00 vilket i realiteten skulle innebära ca 14 st. tunga transporter per timme
- Endast 5–10 procent av trafiken norrut i riktning mot tätorten, medan 90–95 procent av trafiken skulle gå söderut mot riksvägen. Antalet fordonsrörelser söderut skulle öka med 17 procent.

MÖD M 10855-15, Jehander, forts.

Trafiksituationen

Länsväg 551

- smal väg med skarpa och skymda kurvor.
- saknas trottoarer, gång- och cykelbana, vägren, belysning och kollektivtrafik längs vägen.
- bostadsområden utmed vägen

Bolaget

- Åtagande om att i samråd med Trafikverket, och på sätt Trafikverket föreslagit, utföra trafiksäkerhetshöjande åtgärder mellan täktutfarten och söderut till påfarten till riksvägen
- Åtagande om att genom kontakt med länsstyrelsen, trafikenheten och Trafikverket se till att nödvändiga trafiksäkerhetshöjande åtgärder kommer till stånd
- Godtog villkor om att täktutfarten utformas så att vänstersväng med tung lastbil mot tätorten omöjliggörs, alternativt att bolaget ansöker hos länsstyrelsen om införandet av en lokal trafikföreskrift som innebär förbud mot vänstersväng för tung trafik vid utfarten

MÖD M 10855-15, Jehander, forts.

MÖD ansåg att länsväg 551 i nuvarande utformning inte var lämplig för de transporter som verksamheten skulle medföra

MÖD bedömde dock att transporterna inte utgjorde hinder för att ge tillstånd under förutsättning

- (1) att de trafiksäkerhetshöjande åtgärder som Trafikverket föreslagit genomfördes, och
- (2) att den tunga trafiken från den ansökta verksamheten inte körde norrut mot tätorten.

MÖD ansåg inte att det var tillräckligt att det infördes en lokal trafikföreskrift med förbud mot vänstersväng för tung trafik. MÖD bedömde istället att anslutningsvägen till länsväg 551 skulle ha en sådan utformning att det inte var möjligt för tung trafik att göra en vänstersväng norrut mot tätorten.

MÖD M 4908-17, Skanska, 2018-08-24

Ansökan om tillstånd till fortsatt täktverksamhet. Sedan 50-talet bedrivits täkt av sand och grus, under 80-talet även berg. Ansökt uttag innebar ökning av antalet transporter till och från täktområdet.

Transporterna

Från täktområdet direkt ut på väg 167 i både norr- och södergående riktning. Vägkorsning i respektive riktning efter 3-4 km där transporterna har flera vägar att välja på. Ett flertal bostadshus från täktutfarten till de båda vägkorsningarna.

- De senaste åren hade antal fordonsrörelser till och från täkten uppgått till ca 90 st. per arbetsdag
- Antal fordonsrörelser skulle uppgå till ca 130/arbetsdag vid normal produktion (350 000 ton/år) resp. ca 260/arbetsdag vid maximal produktion (700 000 ton/år)
- Vid *lika fördelning* av trafiken i båda riktningar skulle täkttrafiken utgöra 26-41 % av den tunga trafiken. Om täkttrafiken huvudsakligen gick *i en riktning* var motsv. siffra 41-58 % av den tunga trafiken.
- Antalet tunga transporter skulle variera mellan 4 och 16 per timme och vägsträcka om transporterna tidsmässigt fördelade sig lika under dagen

MÖD M 4908-17, Skanska, forts.

Frågan om följd företag

MÖD bedömde, med hänsyn till att det är frågan om tunga transporter med påtaglig omgivningspåverkan framförallt i form av

- maximala bullertoppar som återkommer ett stort antal gånger per timme
- att transporterna sker på en mindre allmän väg med ett flertal bostadshus
- att avståndet till de vägkorsningar där trafiken kan fördelas på ytterligare vägar är ca 3-4 kilometer, och
- att tåkttransporterna utgör en stor andel av den tunga trafiken på vägsträckan

...att tåkttransporterna på väg 167 fram till vägkorsningarna var ett sådant följd företag som ska beaktas vid tillståndsprövningen.

MÖD M 4908-17, Skanska, forts.

Bullersituationen

Utredningen visade att den framtida takttrafiken vid ett maximalt uttag på 700 000 ton per år inte skulle påverka den maximala ljudnivån från trafiken och att den ekvivalenta ljudnivån endast skulle höjas marginellt med 1 dB(A).

- *Antalet* takttransporter skulle däremot öka kraftigt i förhållande till vad som gällde tidigare samtidigt som antalet takttransporter skulle komma att utgöra mer än hälften av den tunga trafiken på den aktuella vägsträckan.
- Detta skulle i sin tur innebära att *antalet tillfällen* med maximala ljudnivåer skulle öka kraftigt och uppgå till att stort antal tillfällen per timme under större delen av dygnet.

MÖD fann att störningsfrekvensen för närboende skulle öka till en sådan omfattning att det är motiverat att ställa krav på de begränsningar och försiktighetsmått för att motverka olägenheter framförallt i form av maximala ljudnivåer.

MÖD M 4908-17, Skanska, forts.

Villkor om buller – bl.a. villkoret 11

Villkor 11

”Om buller från bolagets transporter på väg 167 till och från täktverksamheten på sträckan mellan korsningarna [xx] vid uteplats i anslutning till byggnadens mest bullerdämpade sida på bostadsbyggnader utmed denna sträcka, medför att buller någon gång under dygnet överskrider maximal ljudnivå 70 dB(A) eller ekvivalent ljudnivå 55 dB(A), mätt under den tid som utlastning och uttransporter får ske (villkor 5) ska bolaget bekosta installation av bullerskydd på fastighet som berörs på ovan angivet sätt om fastighetsägaren begär det.”

Avgörandet inte vunnit laga kraft.

Vilka slutsatser kan då dras...?

SINCERELY.

WE MEET AGAIN!

